

”ILOINEN TARINA ILOISISTA TYTÖISTÄ”

Muistelma Partiotyttölippukunta Ilomantsin Iloiset Tytöt

Koonnut yhteen Leena Lavikainen Joensuussa 19.3.2019

Partioviikolla 22.-28.4. 2019 Ilomantsin ev.lut. kirkossa
kirkkopyhättilaisuus Partiolippukunta Ilomantsin Iloisten Tyttöjen 70-
vuotisjuhlan merkeissä

Vuosien varrella on kysely partiomuistoja Iloisten Tyttöjen vaiheista . --Varsinaisia perustamista koskevia asiakirjoja ei ole enää saatavilla, osaksi ihmisten poistuessa kuoleman kautta.---Tämä "tarina" perustuu alkuosaltaan suurimmaksi osaksi Impi Lavikaiselta jääneeseen kirjoitelmaan

Partiotyttölippukunta Ilomantsin Iloiset Tytöt perustettiin 20 p:nä syyskuuta 1948. Terveysisäris Eila Kuitunen oli saanut viettää kouluaikaansa pirteässä partiotoiminnassa ja hän toivoi nuorille hyvää vapaa-ajan vietettä, myös Ilomantsiin. Tämä oli tullut erittäin ajankohtaiseksi oppikoulun alkaessa toimintansa ja siten koulun myötä kerääntyi entistä enemmän nuoria kirkonkylälle. - Ilma Kettusen (Immu) Eila oli saanut lupautumaan mukaan ja niin alkoi Immun vuosia kestänyt kaiken ajan vievä toiminta tyttöjen hyväksi. Impi (Pöpö) Lavikainen oli aikoinaan ollut veljensä kanssa innokkaasti mukana partiotyössä Oulussa ja näin Pöpö jälleen oli myös antanut sielunsa partiotyölle --nyt Ilomantsissa.

Ilomantsin kasvot 25 vuotta sitten olivat aivan toisen näköiset. Väestö eli yleisesti ottaen monissa taloudellisissa vaikeuksissa ja perustettaessa lippukuntaa rahat oli saatava muualta kuin lasten vanhemmilta. Partiolaiset maksoivat vain jäsenmaksun vuosina 1948 – 1966, joka maksu meni kokonaisuudessaan järjestölle, tyttöjen saadessa vastineeksi "Suomen Tyttö"-partiolehden. Muu toiminta rahoitettiin itse. Alusta alkaen työtä tehtiin myös tarmokkaasti ja tukea toivottiin molemmilta seurakunnilta. Seurakunnilla ei silloin ollut järjestettyä nuorisotyötä ja tähän sekä partioaatteeseen vedoten saatiin rahakukkaroiden nuorit helytymään. Jonkun vuoden kuluttua "Iloiset Tytöt" oli yksi Suomen eniten tuettu lippukunta. Yhdessä vanhempainneuvoston kanssa lippukunta hankki toisen puolen rahoista pitämällä lastenjuhlia, myymällä adventtikalenteria, vappuviuhkoja tai järjestämällä arpajaisia. Kunta tuki toimintaa raittiuslautakunnan avustuksilla ja rahapalkinnoilla toimintakilpailuun osallistuttaessa. Näissä kilpailuissa tuli ulkopuolisille yllätyksenä lippukunnan aktiivisuus.

Lippukunnalla oli tuolloin todella rahaa, mutta se ei jäänyt makaamaan pankin holviin, vaan lähti joka vuosi riemuiten tyttöjen kukkaroissa erilaisten kurssien sekä leirien maksuiksi ja matkarahoiksi. Ei juurikaan tarvinnut kysyä saatko rahaa kotoasi. Kuka oli halukas lähtemään ja täytti edellytykset, niin hän pääsi lähtemään mukaan jos vaan mahtui osanottajaksi.

"Tyttömme ja lippukuntamme tuli pian tunnetuksi Suomessa, eikä meidän "hattua" haitannut kielitaidonkaan puute---kouluruotsin alkein tyttömme pääsivät kerran leirille naapurimaahan Ruotsiinkin" —näin kuvailee Pöpö kirjoituksessaan.

Omat leirit järjestettiin melkein joka vuosi ja niissä oli mukana noin 25-30 osanottajaa. Tetrikoski tuli kaikille tutuksi ja erittäin rakkaaksi paikaksi. Tetrikoskelta ovat erikoisesti jääneet varmaan jokaisen mieleen juhlat leirikirkot, messut kauniissa hongistossa Antti Koljosen ja Aulis Raitalan pitäessä messuhartauksia. Kerran siellä oli myös kvartetti laulamassa negrospirituaaleja eräällä kurssileirillä. Myös ortodoksinen Niilo Hodjun toimittamat vigiliat ovat olleet kaunista kuultavaa.—Tetrikosken yökehrääjäkin tuli äänellään tutuksi.

Eila Kuitunen ymmärsi erittäin hyvin nuorten kiintymyksen symboleihin. Niinpä hän sai jo varhain Airi ja Aulis Raitalan innostumaan marssin tekoon lippukunnalle. Airi Raitala oli

suomentanut nuoriso- ja partiolauluja, olipa sepittänyt omiakin. Niinpä sitten jo 4.3. 1951 vanhempainillassa tytöt esittivät ensimmäisen kerran Iloisten Tyttöjen marssin, mistä tuli sitten erikoisen suosittu ”meidän laulumme”.-----Partiolaisille on tärkeä myös liput ja siinäkin asiassa Eila oli aktiivinen ryhtyen puuhaan. Niinpä 5-vuotisjuhlassa ja piiripäivien avajaisissa Niilo Hodju vihki Iloimantsin Iloisten Tyttöjen lipun, joka on Kerttu Luukanteleen piirtämä ja vanhempainneuvoston rahoittama.

Olisi luullut, että Suomen itäisin lippukunta olisi ollut eristettynä muusta partiotyöstä— kuitenkin ”tunsimme olevamme” jopa ajoittain itse partiotyön keskipisteessä. Varsinkin syksyllä 1954 kaikkien katseet olivat kääntyneet Iloimantsiin kun Partiotyttöjen maailmantoimiston johtaja Dame Leslie Whately vieraili Suomessa. Hän oli toivonut pääsevänsä kentälle tutustumaan partiotyttötyöhön ja hänen vierailuaan tarjottiin ensin Joensuuhun. Joensuulaiset kuitenkin kieltäytyivät ja niin vieras päädyttiin ottamaan vastaan Iloimantsiin, mikä tarjous myös hyväksyttiin. Näin Iloimantsin Iloiset Tytöt saivat olla erään kauniin syyspäivän Dame Leslien, Helvi Sipilän ja Saara Nevanlinnan emäntinä. Lounaspöytä oli koristettu metsästä haetulla liekokasvilla sekä ruskalehdillä. Mukaansa Keniaan vieras vei Kylänlahdessa veistetyt Tuomaan ristin, mihin hän ihastui. Päivä oli mieleenpainuva.

Kansainvälisyys kantoi vielä kauemmas. Lippukunta sai Yhdysvalloista kummilippukunnan Grand Rapid-kaupungista Michiganista. Siellä eräs suomalainen rouva käänsi kirjeet englanniksi. Tätä toimintaa kesti noin 3 vuotta.

Kun lippukunta perustettiin, niin mukaan ilmoitautui 52 tyttöä. Heistä kuitenkin erosi melko pian noin puolet. --- Vuosien sitten kuluessa lippukunta kasvoi ja oli n 80-100 jäsentä käsittävä. Vuonna 1954 lippukunta oli suurimmillaan, 154 jäsentä. Se oli ”paisunut yli äyräitten”. Tuupovaaralaisten saatua oman lippukunnan, jäsenmäärä putosi taas hallittavaksi. Monina vuosina lippukunnassa toimi 6 vartiota kirkolla ja 3 pitäjällä. Sen lisäksi oli 2 tonttuparvea sekä tarpojajaosto. Vuosittain pidettiin noin 250-300 puolentoista tunnin kokousta. Retkiä kertyi n 25, vuorokausia 170-200. Kun ajatellaan, että yksikään kokoontuminen ei tapahtunut ilman ennalta tehtyä suunnitelmaa, niin voimme käsittää ettei siinä ollut vapaa-ajan ongelmia. Immun ollessa lippukunnan johtajana vuosina 1948 – 1955 ja 1959 – 1962 hän ei ehtinyt varmaankaan harrastaa muuta kuin partiotoimintaa. ”Entiset tytöt” voivat todella muistella Iloimantsin Tyttöjen riveissä viettämäänsä aikaa tapahtuma rikkaana ja herätteitä antaneena.

Lippukunta ei suinkaan unohtanut partiolupausta työssään. Auttaa muita on aina ollut partiolaisten tunnuksena. Auttaminen ei jäänyt vaan joidenkin yhdistysten kuten Martat, Mannerheimliitto, Mieslaulajat tai Sotainvalidit auttamiseksi. Tehtiin myös sosiaalista työtä. Kun valtakunnan päämiehen puoliso Alli Paasikivi täytti aikoinaan vuosia, lupasivat partiolippukunnat hänen kunniakseen kutsua leirilleen yhden ”Alli-tädin lapsen”. Tästä alkoi Iloimantsissakin leirilapsi-innostus ja näitä leiriläisiä oli useana kesänä. – Vanhempainneuvosto oli myöskin innokkaana mukana. Vuonna 1957 koko maan partiolaiset keräsivät rahaa omalla työllään riittävän määrän (osuus Iloisilla Tyttöillä 100mk), millä rahalla sitten ostettiin polio-

invalideille erikoisauto kuljetuksia varten. – Myöhemmillä ”auttaa muita” –kampanjoilla hankittiin Lastenlinikalle Helsinkiin ensimmäinen keinosydän ja autettiin myös kuulovammaisia.

Kun lippukunnan perustaja Eila Kuitunen muutti pois Ilomantsista, niin oli lupauksena tehdä työtä huoltoperheen hyväksi. Tällaiseksi huoltoperheeksi valittiin leskiäiti 8-lapsensa kanssa Kuuksenvaarasta. Siellä käytiin pilkkomassa puita, korjaamassa heinää, nostamassa perunaa tmv. Ensimmäisenä vuonna, jolloin tilanne perheen isän kuoleman jälkeen oli pahin, pilkottiin kirjausten mukaan 12 kuutiota puita sahaten puut omin käsin. Se oli mittava työsuoritus 12-16-vuotiaitten tyttöjen kanssa tehtynä. - Tätä perhettä autettiin kaikkiaan n 6 vuotta ja siinä ajassa perheen lapset varttuivat isoiksi äidin auttajiksi.

Luterilainen seurakunta osti aikoinaan vanhan apteekin seurakuntakodiksi. -- Iloiset Tytöt olivat siihen saakka kokoontuneet milloin missäkin ja kun ajattelee tuota vilkasta toimintaa eri ”nurkissa”, se tuntuu jopa uskomattomalta, oltiin milloin kotien, milloin koulujen nurkissa. - Seurakuntatalolla oli nyt aivan tarpeeton vinttihuone ja niinpä kirkkovaltuusto yksimielisesti syksyllä 1956 lupasi oman ”Pirtin” talon yläosasta. -- Lippukunta oli tähänkin asti ollut mukana seurakunnan toiminnoissa, eri tilaisuuksissa, mm hoitanut vanhusten kirkkopyhänä kahvituksen sekä rippipyhinä pyhäkoululaisten mehutarjoilut; seurakunnan 300-vuotisjuhlissa partiolaiset toimivat myös kahvituksessa avustajina.

”Oma Pirttimme” tuli meille hyvin rakkaaksi. Vanhempainneuvoston avustuksella saatiin huone kalustettua kauniisti ja jokaiselta leiriltä tuotiin muistoesineitä mukana pirtin tiloihin. Lippukunnan alkuvuosina oli onnistuttu hankkimaan hyvä leirikalusto ja nyt se saatiin kunnon säilytykseen. Pirtin pöytää koristivat Ilomantsi-aiheiset kirjoliinat ja vartioviirit antoivat nurkastaan oman ilmeensä huoneelle. – Lippukunnalla oli aina ollut myös hyviä ystäviä, jotka neuvoivat tarvittaessa. Mm pankinjohtaja Kaarlo Kuitunen oli huolehtinut siitä, että kalusto oli vakuutettu. Kun sitten eräänä kesäisenä yönä -60-luvun vaihteessa seurakuntatalo syttyi palamaan salaman sytyttämänä ja teltat olivat kuivumassa avovintillä, oli kiitoksen aihetta vakuutuksen tekijälle, kaukonäköiselle Kalle Kuituselle.

Näin lippukunnan toiminta jatkui melko tasaisena aina vuoteen 1964. Sen jälkeen lienee ollut pientä hiljentyä, mutta partiolippukunta Ilomantsin Iloiset Tytöt säilyi Suomen Partiotyttöjärjestössä jäsenmaksujen lakkautumisesta huolimatta. ----Tähän kohtaan voidaan lainata Helvi Sipilän sanoja hänen käydessään Ilomantsissa Dame Leslien kanssa: ” Kuinka poikkeuksellinen ja rikassisältöinen päivä olikaan tuo rajan pinnassa vietetty päivä ja miten paljon se antoi meille kaikille-- tunnen itseni pieneksi”.

Uudet johtajat tarttuivat tehtäviin innokkaina 1960-1970 lukujen vaihteessa. Partiojohtajana toimi mm Tohmajärveltä Ilomantsiin muuttanut Aino-Inkeri Penttinen (Inkku),jonka

partiovuodet hänen lapsuudessaan ovat olleet Tohmajärven maastoissa.-- Partiokolo Ilomantsin kirkolla oli seurakuntatalolla ja vanhemmat partiolaiset valmistautuivat ottamaan vastaan tonttutyttöjä. Partioleirit kuuluivat kesäisin ohjelmiin ja mm Vlasoffin Marjatta sekä Klemolan Raija olivat turvapanssareina leireillä , joskus myös jonkun lapsen vanhempi oli mukana valvomassa. - Leirejä oli "Joutsikalla" ja Väänäsen Pirkon ansiosta leiripaikkoja eri metsäkämppien maastossa Pentti Väänäsen ollessa upean joustava metsäpomo. Partiotaitokilpailujakin järjestettiin ja ideat eivät nuorisolta loppuneet järjestelyongelmien ratkaisuisissa. Kun ensiapuharjoituksiin tarvittiin ambulanssia, löytyi ratkaisu "kutmuilematta". Pieni terhakka nuorimies seisoi yhtenä pyhääamuna ovellamme ja sanoi: "Sinulla on tuo 96 Saab, siitä saa helposti ampparin" ja niinhän siitä sai (näin kertoo Aino-Inkeri).-- Partio toimintaa jatkoi sittemmin Marjatta Vlasoff Inkun muuttaessa perheineen kirkolta Sonkajaan . "Kerran partiolainen, aina partiolainen" toteaa Inkku toiminnasta.

Vuodet vierivät, Iloisia Tyttöjä lippukuntana ei luotsaa 2000-luvulla tämän tiedon mukaan erityisesti kukaan. – Jossain vaiheessa tyttölippukunnan jäsenet siirtyivät Pogostan Poikien joukkoon ja näin ollen partio toiminta ei ole tavallaan koskaan sammunut. – Partiokillan toiminnassa on myös mukana muutama Ilomantsin Iloinen Tyttö.

Airi Raitalan muistosanoissa sanottiin: **" Sinun laulusi sanoilla me kiitämme Jumalaa tästä kauniista isien maasta, nuoruuden ihanista päivistä ja ennen kaikkea laulun yhteenliittävästä ja innoittavasta mahdista. Näissä lauluissa me myönnämme oman pienuutemme ja pyydämme Jumalalta voimia kulkemaan partiopolkujamme".**

Tämän tarinan tiedot pohjautuvat ensi sijaisesti "Pöpön" (Impi Lavikainen 1916-1974) kirjoittamiin muistoihin sekä Aino-Inkeri Penttiseltä saatuun tietoon ja keskusteluihin perustajajäsenemme Immun (Kaisa Kettunen) kanssa.

